

MABISZ
Magyar Biztosítók Szövetsége

Munkáltatói felelősség és felelősségbiztosítás

dr. Farkas Ildikó
MABISZ felelősségi tagozat
2022.04.26.

Tartalom

1. Másnak okozott károk és kárfelelősség
2. Munkáltató felelősség
 - 2.1. Munkáltatói felelősség feltételei
 - 2.2. Munkaviszonnyal összefüggésben okozott károk típusai
 - 2.3. Munkaviszonnyal összefüggés meghatározása
 - 2.4. Munkáltató kimentési lehetőségei
 - 2.5. Ellenőrzési kör meghatározása
 - 2.6. Munkáltatói felelősség típusai
3. Felelősségbiztosítások és munkáltatói felelősségbiztosítás

Vállalkozás tevékenységével és a munkavállalónak okozott károk

Vállalkozás tevékenysége során harmadik személynek okozott károk

Harmadik személy:

- Szerződésen kívüli károkozás (általános, környezetszennyezés, termékfelelősség – áttöréses)
- Szerződő partnernek okozott károk

Munkavállalónak okozott károk (munkabaleset - munkáltatói felelősség)

Kárfelelősség

Felróhatósági alapú

Adott helyzetben általában elvárható magatartás - a társadalom értékítéletének megfelelő helyes magatartást tekinti zsinórmértéknek.

Cél: prevenció

Objektív alapú

Szigorú kimentési esetkör

Cél: reparáció és károsultvédelem, bizonyítás és igényérvényesítés megkönnyítése

Munkáltatói felelősség

Mt. 166. § (1) A munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kár

A munkáltatói kárfelelősség tárgya a munkavállaló munkaviszonnyal összefüggésben elszenvedett károsodásának reparációja.

A munkáltatói felelősség szigorú, ún. objektív felelősség, mely jogi természetét tekintve a polgári jogi veszélyes üzemért fennálló felelősséggel rokon. A munkáltatói kárfelelősség karakterisztikusan kártelepítési, illetve kockázatviselési jellegű. A munkavállaló (illetve a munkavállaló hozzátartozója) fokozott védelmet élvez.

- A munkáltató az új Mt. 51. § (4) bekezdése szerint biztosítja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit.
- A munkavégzésre a munkáltató érdekében kerül sor, továbbá a munkafeltételek kialakítása és az alkalmazott technológia is a munkáltató rendelkezése és befolyása alatt áll. Tehát a munkáltató alakítja ki azokat a munkakörülményeket, amelyek között a munkavégzése sor kerül. Ezekre a munkavállalónak semmilyen ráhatása nem lehet.
- Az objektív felelősség mögött tehát hangsúlyosan megjelenik a prevenciós indok, amely a munkáltatókat a balesetek és megbetegedések minél hatékonyabb megelőzésére ösztönzi.

Munkáltatói felelősség feltételei

A munkáltató kártérítése felelősségének megállapításához három pozitív, valamint egy negyedik, negatív feltétel együttes fennállása szükséges:

- munkajogviszony fennállása,
- kár keletkezése,
- ok-okozati összefüggés fennállása,
- a munkáltató ne tudja kimenteni magát.

Munkaviszonnyal összefüggésben okozott károk típusai

1. Munkabaleset

A munkáltató kártérítési felelőssége leginkább a munkavállalók egészségkárosodása, balesete kapcsán kerül előtérbe.

A joggyakorlat a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 87. § 1/A. pontjában meghatározott **baleset fogalmat** tekinti mérvadónak. Így baleset az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

A baleset fogalmának főbb elemei tehát:

- az egyszeri külső hatás, amely független a munkavállaló akaratától,
- továbbá hirtelen vagy rövid idő alatt következik be,
- és sérülést, mérgezést vagy más egészségkárosodást okoz.

Munkabaleset fogalma

- Az Mvt. 87. § 3. pontja definiálja a munkabaleset fogalmát is. Így munkabaleset az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.
- A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Egyéb kártípusok

2. Foglalkozási megbetegedés

Míg a baleset rendszerint testi sérülést okoz és az emberi szervezetet hirtelen vagy rövid alatt érő külső behatás következménye, addig a foglalkozási megbetegedés a munkafolyamat hosszabb ideig fennálló káros hatásaként alakul ki és elsősorban belső, szervezeti elváltozásokat okoz.

3. Úti baleset

Az a baleset is, amelyet a biztosított munkába vagy onnan lakására (szállására) menet közben szenved el (a továbbiakban: úti baleset).

Munkaviszonnyal összefüggés

Az Mt. 166. § (1) bekezdése szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt.

Munkaviszony fennállása

Joggyakorlat

A munkaviszonnyal összefüggés akkor állapítható meg, ha a felek között munkaviszony áll, vagy állt fenn és a munkavállalót ért kár valamilyen formában összefüggésben áll e jogviszonnyal.

Ennek megítélésénél a munkaviszony időtartamának nincs jelentősége.

A munkaviszonnyal való „részleges összefüggés” nem lehetséges. Amennyiben a munkaviszonnyal összefüggés nem bizonyított, a kereset elutasításának van helye.

A munkaviszonnyal összefüggésben történik a károsodás többek között akkor,

- a munkaviszonnyal összefüggésben állnak a munkavégzéssel együtt járó **előkészítő és befejező munkálatok,**
- a munkavégzéstől elválaszthatatlan személyes szükségletek elvégzése,
- a munkavégzéshez kapcsolódó feladatok, utasítások, elvárások végrehajtása,
- a munkakörbe tartozó feladatok teljesítése **a munkáltató székhelyén, telephelyén kívül:** a munkaviszonnyal összefüggésben történik a károsodás akkor is, ha az a munkavállalót a munkáltató telephelyén kívül éri, például az áruszállító a megrendelő áruház raktárának bejáratánál az áru kipakolása közben a járda egyenetlensége miatt megbotlik (BH1977. 462.), a pénzbeszedő munkavégzés közben közúton balesetet szenved (BH1977. 302.) vagy a kézbesítő a kézbesítés során elesik a jeges úton.

Az eset lényeges bizonyítékait mindig együtt kell értékelni ahhoz, hogy megállapítható legyen az összefüggés a munkaviszonnyal

- Munkakörbe nem tartozó feladatok elvégzése során keletkező kár és az utasítás hiányában, illetve utasítás ellenére végzett munka: a munkajogviszonnyal való összefüggést illetően nemcsak a betöltött munkakörnek van jelentősége, hanem annak is, hogy az adott helyzetben a munkavállalótól mennyiben volt elvárható a munkáltató érdekében a munkaköréhez szorosan nem tartozó tevékenység kifejtése (például a munkáltatót fenyegető kár elhárításában való részvétel).
- A munkajogviszonyból származó kötelelességek közé tartozik például a munkaidő alatt, azt megelőzően vagy követően a munkával összefüggő értekezleten való részvétel. Konkrét esetben a munkáltató a munkavállalót annak pihenőnapján a saját hétvégi háza építésére utasította. Ennek során elszenvedett baleset a munkaviszonnyal összefüggőnek minősült (Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.194/1998/3.). Ugyanakkor nem csak a konkrét utasítás alapján végzett munka függ össze a munkaviszonnyal, adott esetben a vezető kérése is utasításnak minősül.

- **A munkával összefüggő továbbképzéshez** kapcsolódó kár: a munkavállaló köteles a munkáltató által előírt képzésen, továbbképzésen részt venni. Munkavégzéssel összefüggőnek minősül a képzésen, továbbképzésen, tréningen, konferencián stb. való részvétel, függetlenül attól, hogy arra munkaidőben vagy munkaidőn kívül kerül sor.
- Az érvényes munkaszerződés megléte nem feltétele a munkajogviszony létrejöttének és ennek megfelelően a munkáltató kártérítési felelősségének sem. Így a bíróság megállapította a munkajogviszony fennállását abban az esetben is, amikor a fakitermelő munkaadó vezetője a munkavállalót kiszállította a munkahelyre, majd motorfűrész és védőfelszerelést adott a részére. Bár a felek nem írtak alá munkaszerződést, a munkaviszony mégis létrejött közöttük, így a bekövetkezett baleset üzemi balesetnek minősült, amelyért a munkáltató kártérítési felelőssége megállapításra került. (BH2003.264.)

Az utasítás hiányában, illetve utasítás ellenére végzett munkát.

Az utasítás hiányában végzett munka egyik esete a „fusizás”. Mivel a munkaviszonyból folyó tevékenységgel kell összefüggésben állnia, nem felel a munkáltató a balesetből eredő kárért, ha a baleset a munkavállaló engedély nélküli magánmunkája (fusizás) során következett be (BH2002. 331., MK 29. számú állásfoglalás, MK 31. számú állásfoglalás).

Kimentési lehetőségek

A munkáltató két esetben mentesülhet a felelősség alól.

- A 166. § (2) bekezdés a) pontja alapján a munkáltató mentesül a felelősség alól, ha a bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa (előreláthatóság) Ezek a feltételek konjunktívák, így bármelyik feltétel bizonyításának hiánya esetén a munkáltató nem tud mentesülni. Amennyiben tehát a kár a munkáltató ellenőrzési körében álló okból következett be, úgy a munkáltató akkor sem tud mentesülni, ha a károkozó körülményt nem kellett előre látnia vagy az részéről objektíve elháríthatatlan volt.
- A 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján továbbá mentesül a munkáltató a felelősség alól annak bizonyításával is, hogy a kárt a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása okozta.

Munkáltató működési köre kontra ellenőrzési köre

- Korábban működési kör volt, az új Mt-ben ellenőrzési kör + előreláthatóság
- Cél: preventív jelleg erősítése

A korábbi joggyakorlat ugyanis a működési kör rendkívül széles körű értelmezésével olyan helyzetet teremtett, amely nem ösztönözte a munkáltatót az egészséges és biztonságos munkavégzés körülményeinek megteremtésére, hiszen olyan esetekben is megállapította a munkáltató kártérítési felelősségét, amikor a kár bekövetkezésére még közvetett befolyása sem lehetett.

Ellenőrzési kör fogalma

- Az új Mt. 166-167. §-hoz fűzött miniszteri indokolás szerint az **ellenőrzési körbe** tartoznak mindazok a körülmények (eszközök, energia, munkavállalók), **amelyek működésére a munkáltatónak tevékenysége során befolyása van.** Ennél többet az indokolás nem mond az ellenőrzési körről.
- A Munka Törvénykönyvének Magyarázata szerint „...a munkáltató mentesüléséhez vezet minden olyan körülmény bizonyítása, amelyre **semmiféle ráhatása nem volt, és amit befolyásolni semmilyen módon nem tudott...** Az ellenőrzési kör alatt minden olyan objektív tényt és körülményt érteni kell, amelynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak.”

Ellenőrzési kör problematikája

A legvitatottabb eset a jogirodalomban az az eset volt, amikor a munkavállaló **közúti közlekedés közben vagy közforgalmú közlekedési eszközön balesetet szenvedett**. Az uralkodó felfogás ezt az esetet tipikusan **ellenőrzési körön kívül eső** körülmények tekintette, azonban abban a kérdésben már nem volt egyező az álláspont, hogy **egy közlekedési baleset bekövetkezését a munkáltatónak mennyiben kell előre látnia**, illetve mennyiben kell számolnia annak bekövetkezésével. Hiszen a munkáltató azáltal, hogy utasítást ad a munkavállalónak a gépjárművel történő közlekedésre, egy fokozottabb veszélynek teszi ki a közlekedésben, így a baleset – elvi – bekövetkezésének lehetőségével is számolnia kell.

A külföldi munkavégzés esetében – ha a sérülés ott következik be egy véletlen folytán – szintén eredményes hivatkozási alap lehet az ellenőrzési körön kívül eső ok, hiszen a munkáltatónak a körülményekre nincs tényleges ráhatása és adott esetben a munkavédelmi szabályok betartását sem tudja folyamatosan ellenőrizni.

DE! munkáltatónak tisztában kell lennie a külföldi munkavédelmi szabályokkal

Üzbegisztáni vacsora

- Üzbegisztáni áru fuvarozás
- Vacsora meghívást a cég reputációja miatt elfogadták
- Nyers ételek fogyasztása miatt mérgezéses tünetek és maradandó egészségkárosodás

Bíróság: nem tiltotta meg a munkavállalóknak a vacsorán való részvételt, a munkavállalók a munkáltató érdekében jártak el

Heti rendszerességgel tárgyalás egy másik irodában

- Iroda lépcsőjén megcsúszott a munkavállaló és a balesetet szenvedett
- Munkáltató érdekében járt el, és ellenőrzési körön belül történt az esemény

Méhcsípés

- Mezőgazdasági dolgozót méh csípte meg
- Sem a munkáltató, sem a munkavállaló nem tudta, hogy allergiás a méhcsípésre
- Ellenőrzési körön belül van

A munkavállaló ebéd idejében a munkáltató tudtával a munkahelyéről eltávozott ebédet vásárolni, majd a közúton közlekedve egy rosszul visszahelyezett csatorna fedélben elesett és súlyos sérüléseket szenvedett. Ebben a kárügyben kérdés volt a munkaviszonnyal összefüggés és a munkáltató mentesülése is.

???

Összefoglalás

Reparációs cél

Károsult védelem

Bizonyítási teher megkönnyítése

Munkáltató kivételes esetekben tud mentesülni

Megoldás: munkáltatói felelősségbiztosítás

Munkáltató kártérítési kötelezettségének jellemzői

- A munkavállaló kártérítési igényel léphet a munkáltatóval szemben, amely kár megtérítésére az Mt. alapján kerülhet sor.
 - Személyt érő sérülésekből eredő kár (például keresetkiesés, keresőképtelenség, stb.)
 - A személyt érő sérülések elhárításával, azok káros hatásainak helyrehozásával kapcsolatos károk, költségek
 - Egyéb vagyoni károk
 - Nem vagyoni (tipikusan a személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos) sérelmek.
- Emellett a munkáltató felelősségét a bekövetkezett balesettel okozati összefüggésben a munkavédelmi hatóság is vizsgálhatja közigazgatási eljárás keretében, továbbá a társadalombiztosítási szerv is megtérítési igényel léphet fel a munkáltatóval szemben, amennyiben a baleset vagy a megbetegedés annak a következménye, hogy ő vagy megbízottja a reá nézve kötelező munkavédelmi szabályokban foglalt kötelezettségének nem tett eleget, vagy a balesetet szándékosan idézte elő.
- Végül – és nem utolsó sorban – felmerülhet a munkáltató illetőleg a munkáltatói jogkör gyakorlójának büntetőjogi felelőssége is a bekövetkezett baleset kapcsán.

Felelősségbiztosítások jellemzői

- A biztosítottól eltérő személynek okozott károk/nem vagyoni sérelmek
- A biztosító mentesítési kötelezettsége a biztosított által okozott olyan kár megtérítése/sérelemdíj megfizetési kötelezettsége alól, amelyért jogszabály szerint a biztosított felelősséggel tartozik (biztosítási esemény)
- Biztosítási esemény: vállalt kockázatok, károk pozitív módon történő meghatározása
- Kizárások – negatív meghatározása a vállalt kockázat – amire a biztosító helytállási kötelezettsége nem terjed ki
- Mentésülés – biztosítási esemény van, de a biztosított szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása miatt a biztosítót nem terheli fizetési kötelezettség

Munkáltatói felelősségbiztosítás

Biztosítási esemény

Biztosítási esemény a munkavállaló munkabalesete

Biztosítási fedezet kiterjedhet a TB regresszre is
Általában az üzemi úti balesetre nem terjed ki a fedezet (munkába jövet-menet bekövetkezett balesetek) → munkáltató nem felel érte, kivéve, ha saját szállítóeszközén utaznak a munkavállalók

Kizárások

- Foglalkozási megbetegedések
- Munkabaleset nélküli vagyoni károk
- Úti balesetek

Munkáltatói felelősségbiztosítás gyakorisága

Mikro szegmens: felelősségbiztosításokon belül 80 %

Középvállalkozások: felelősségbiztosításokon belül 30 %

Nagyvállalkozások: általában megkötik

Fontos: megfelelő mértékű kártérítési limit (pl. halál vagy maradandó egészségkárosodás esetén járadék, vagy nagyobb összegű kártérítési fizetési kötelezettség)

Köszönjük a figyelmet!

MABISZ

Magyar Biztosítók Szövetsége

Magyar Biztosítók Szövetsége

MABISZ